

Éves bizottsági beszámoló
Beszámolási időszak: 2024-es év

ELNÖK NEVE:	
BIZOTTSÁG MEGNEVEZÉSE:	Kari Kutatásetikai Bizottság
KITÖLTŐ NEVE:	Dr. Rausch Attila
KITÖLTŐ E-MAIL CÍME:	rausch.attila@ppk.elte.hu

I. Célok, feladatok

1. Volt-e bármilyen rendkívüli feladat, tevékenység, ami eseti megkeresés útján csatornázódott be a bizottság elé?

A KEB normál eljárásrendjéhez hozzátartoznak egyedi esetek, megkeresések, amelyek elsősorban a kérelmek befogadásával, TUKEB-hez való esetleges átirányításával, vagy valamilyen egyedi kutatásetikai dilemmával kapcsolatosak, ennek száma 20 feletti, így a tételes felsorolást mellőzzük. Év végén a Kari Tudományos Stratégia véleményezését is elvégeztük.

2. Kérjük sorolja fel a bizottság adott évre egyedileg kitűzött céljait, és azok megvalósulásának részleteit és / vagy elvégzett tevékenységeket.

Itt kifejezetten az aktuális célok bemutatását kérjük, a szabályzatban a bizottság hatásköreire, céljaira vonatkozó rendelkezéseket nem szükséges megismételni.

Kutatásetikai MOOC: Jelentős előrelépés történt a saját fejlesztésű kutatásetika online kurzusban. Kocsel Natália, Pántya József és Rausch Attila munkaköri kötelezettségein felül szorított időt ennek összerakására, és az egyetemi eLearning csoport kurzusfejlesztési pályázatára is benyújtásra került. Bár egyelőre nem nyert támogatást, a visszajelzéseket, fejlesztési javaslatokat pedig begyűjtve 2025 tavaszán tervezzük véglegesíteni, szeptembertől pedig nyíltan elérhető lesz a mooc.elte.hu felületen.

Online kérelembeadás: A kérelmezők Qualtics űrlapra terelését elvetettük. 2024. szeptemberi vezetői döntés alapján elindul egy különálló online rendszer beszerzése. Az online rendszer közbeszerzéséhez a KEB elnöke készített műszaki leírást, felhasználva a Kandikó Viktória által összegyűjtött kérelem beadási és bírálati tapasztalatokat, az igényeket bizottsági ülésen is megtárgyaltunk, Gedeon Tímea koordinálásával pedig lezajlott az informatikai fejlesztés közbeszerzése. Az informatikai fejlesztéshez a megrendelői oldalról Rausch Attila és Honbolygó Ferenc KEB tagok, Gedeon Tímea, Szántó Judit és Zoller Melinda vesznek részt a rendszer kialakításában.

II. Működés

1. Amennyiben a bizottság elmúlt éves tevékenységében, munkájában volt olyan elem, amely stratégiai jelentőségű információt jelenthet a kari vezetőség számára, amire szeretné felhívni a vezetőség figyelmét, kérjük fejtse ki. Kérjük, amennyiben a bizottság működése rávilágít kari, rendszerszintű problémára vagy éppen sikerre azt itt jelezze.

A kutatásetikai kérelmek száma a 2023-as 714 db után kicsit csökkent, 682 db kérelem érkezett a bizottsághoz melyből 249 esetben volt szükséges javításra (nem számolva a hiánypótlási, formai kéréseket), ez az arány

37%, ami kisebb emelkedés a 2023-as 34%-hoz képest, kis mértékben nőtt a több körös javítások száma is. Ugyanakkor kicsit nőtt az ernyőkérelmek száma is, ahol esetenként 3-5 kutatás is egy kérelemben kerül a bizottság elé.

Jelentős változások is zajlottak ennem az évben. Egyfelől Kandikó Viktória távozása komoly csapásként érte a bizottságot. Az őszi időszak viharosnak mondható, bár az online rendszer kifejlesztése pozitív fejlemény, de Viktória gyakorlatának és tapasztalatának kiesése megnövekedett bírálati időt eredményezett. Ez pont egy olyan időszakban érkezett, amikor a tagság is változáson ment keresztül. Az elmúlt évek megemelkedett terhelését jeleztük a kar felé, melynek eredményeként 2 fővel, 21-re emelkedett a KEB tagjainak száma, mivel ezzel párhuzamosan több régebbi tagunk kilépett és sok új tag és póttag érkezett. Az ő felkészítésükre a korábbi években már alkalmazott mentori rendszert használtuk, de bírálók betanulása és az adminisztrációs háttér változása együttesen egy rendkívül nehéz időszakot eredményezett.

Bízunk benne, hogy ez 2025-re rendeződik és normál eljárásban folytathatjuk a munkát.

2. Lát-e olyan változást, tendenciát, körülményt, ami a bizottság hatáskörének, feladatának újragondolását eredményezheti és ami így a KT tagjai számára is releváns információ lehet?

Az előző bizottsági beszámolóban is jelzett KEB tagjaira eső terhelés és az ebből eredő problémák továbbra is fennállnak. A megmaradt régi tagok rengeteget segítettek 2024-ben az új tagok betanításában is, így bár fokozatosan érződik majd a tagság bővülésének hatása, ha a 2024-es évet nézzük a helyzet 2023-hoz képest változatlan. Bízunk benne, hogy az elindult egyeztetések eredményre fognak vezetni, akár a kataszter rendszerben vagy más keretben elismerve a KEB tagok többletterhelését.

2024-ben a KEB végül alapos mérlegelést követően jelentős döntést hozott, 2024 júniusától elbírálja és saját hatáskörben engedélyezi a külföldi adatfelvétellel zajló vizsgálatokat. Erre irányulóan 2024 első felében több ülést és szakmai megbeszélést tartottunk.

2025-ben az új online rendszer bevezetése várható, amely szintén mérföldkőnek tekinthető a KEB működésében. Bízunk benne, hogy jelentős mértékben gyorsul a bírálati folyamat, több kérelmekkel kapcsolatos tevékenység automatizálható lesz, és nagyobb transzparenciát is biztosít a bírálati folyamathoz.

3. Merültek-e fel nehézségek a bizottság működésével kapcsolatban (pl. tagok passzivitása, tagok távolmaradása az ülésekről, egyenlőtlen feladatvállalás a tagok részéről, egyéb a saját működést vagy a szabályozási környezetet érintő probléma)?

A KEB tagok mindegyike aktív, természetesen előfordulnak időszakok, amikor egyes tagok kevesebb, több

feladatot tudnak vállalni, de a bírálatok, bizottsági feladatok terén törekszünk rá, hogy a tagok terhelése éves

átlagban nézve egyenletes maradjon. A bizottsági ülések határozatképesen működtek, ha volt is hiányzás a tagok részéről, az esetek túlnyomó részében előzetesen egyeztetve történt, illetve az újonnan belépő tagok még nem tudták az órarendjüket, elfoglaltságaikat az ülésekhez igazítani, de ez 2025-ben nem jelent problémát.

4. Amennyiben releváns, kérjük javasoljon megoldást a bizottság hatékonyabb működésére, az esetleges nehézségek enyhítésére.

Ad-hoc módon is érkeztek, de online kérdőíves formában így gyűjtöttünk visszajelzéseket a kérelmezőktől, amiben 2024-ben a leggyakoribb probléma a bírálatok következetlensége, elvárások, javítási kérések közötti különbségek.

Várható volt a sok új tag miatt, hogy lesznek különbségek a nézőpontokban, de egyre többször valóban jogos kritikákat kap a bizottság, valóban sok egyedi jellegű eltérés van, amiket viszont lehetetlen egyesével megbeszélni, mivel az ülések időtartamába egyszerűen a többi sürgős és fontos ügy mellé nem fér bele egy ilyen általános egyeztetés. Ennek megoldására egy külön bírálói workshopot szeretnénk kezdeményezni, ahol megfelelő formában és időkeretben lehetne ezt a helyzetet orvosolni. Ennek a tavaszi vizsgaidőszakra tervezett workshop megszervezésében kari támogatást is szeretnénk kérni.

5. Elégedett-e a bizottság hivatali/kari támogatásával? A bizottság következő évi működéséhez szükség van-e további támogatásra a kari hivatalok részéről?

A Kari Tudománypolitikai és Tudományszervezési csoport rengeteg erőforrást mozgósított a KEB működésének biztosításához. A jelenleg zajló informatikai fejlesztésben is komoly kari támogatást kapunk. A korábban említett bírálói workshop megvalósításában kérnénk majd további támogatást. Továbbá bízunk benne, hogy a KEB tagok terhelésével összefüggésben régóta zajló egyeztetések rövidesen eredményre vezetnek.

III. Adminisztráció (tagság, ülések)

1. Amennyiben volt változás a bizottság összetételében, elnevezésében, céljaiban, működésében, van-e olyan elem ezek közül, amit fontosnak tart kiemelni, ha igen miért?

A korábbiakban már jellemeztük a jelentős átalakulást a tagságban.

2. Ülések száma és formája?

A KEB 9 ülést tartott 2024-ben, melyből 7 ülés online (MS Teams és 2 ülés hibrid (Kazinczy utca + MS Teams) formában valósult meg. Az ülések minden hónap utolsó péntek délelőttjére vannak ütemezve, hosszuk jellemzően 1,5 óra, melyek között több esetben került sor online szavazásra (Qualtrics) egyes kutatásetikai kérelmek esetében, és pár teljes tagságot igénylő döntéseknél.